

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นปัญหาสำคัญที่นำมาซึ่งการบาดเจ็บ พิการ สูญเสีย อวัยวะ สูญเสียทรัพย์สิน รวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการก่อสร้างทำให้การก่อสร้างต้องหยุดชะงัก ซึ่งผลเสียเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งแก่ตัวลูกจ้าง นายจ้าง ครอบครัว และประเทศชาติ ด้วยความสำคัญนี้ ประเทศไทยจึงได้มีพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทที่มีเจตนารมณ์เพื่อวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลอันเป็นกำลังสำคัญของชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงานสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และสารเคมีอันตรายมาใช้ในกระบวนการผลิต การก่อสร้าง และบริการ ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และก่อให้เกิดอันตรายจากการทำงานจนถึงบาดเจ็บ หุพพลภาพ พิการ เสียชีวิต หรือเกิดโรคอันเนื่องจากการทำงาน ซึ่งนับวันมีอันตรายเพิ่มสูงขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้น

นอกจากนี้ประเทศไทยจะมีพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทแล้ว ประเทศไทยยังมีกฎหมายที่ออกมาเพื่อคุ้มครองลูกจ้างจากอันตรายที่เกิดขึ้นจากการทำงานอีกหลายฉบับ เช่น กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริการและจัดการด้านความปลอดภัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2549 ที่ออกโดยกระทรวงแรงงาน พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 มีเจตนารมณ์เพื่อวางมาตรการควบคุม กำกับ ดูแล และบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้แก่ลูกจ้างซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลอันเป็นกำลังสำคัญของชาติให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในการทำงานสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีการนำเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ สารเคมี และสารเคมีอันตรายมาใช้ในกระบวนการผลิต การก่อสร้าง และบริการ ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงาน ในด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และก่อให้เกิดอันตรายจากการทำงานจนถึงแก่บาดเจ็บ หุพพลภาพ พิการ เสียชีวิต หรือเกิดโรคอันเนื่องจากการ

ทำงาน ซึ่งนับวันมีอัตราเพิ่มสูงขึ้นและทวีความรุนแรงขึ้น โดยกำหนดให้นายจ้างในสถานประกอบการ ต้องมีการจัดการด้านความปลอดภัย คือการดำเนินการให้มีการลดการประสบอันตรายจากการทำงานลงให้มากที่สุด โดยอาศัยการบริหารด้านความปลอดภัยในการทำงาน เพื่อควบคุมความสูญเสีย ซึ่งถือว่าเป็นการลงทุนที่จะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาในแง่ของคนและผลทางเศรษฐกิจ เพราะการบริหารงานเพื่อลดการประสบอันตรายจากการทำงานและการควบคุมความสูญเสีย ไม่เพียงแต่จะเพิ่มความปลอดภัยต่อผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ยังทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, 2550)

แม้ว่าสถานการณ์สถิติการประสบเหตุอันตรายจากการทำงานของลูกจ้างกรณีร้ายแรง (เสียชีวิต ทูพพลภาพ สูญเสียอวัยวะบางส่วน และหยุดงานเกินสามวัน) ในช่วงเวลา 6 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี 2555 มีอัตราการประสบอันตราย เท่ากับ 4.49 ต่อ 1,000 ราย ปี 2556 เท่ากับ 4.00 ต่อ 1,000 ราย ปี 2557 เท่ากับ 3.62 ต่อ 1,000 ราย ปี 2558 เท่ากับ 3.26 ต่อ 1,000 ราย ปี 2559 เท่ากับ 3.04 ต่อ 1,000 ราย และในปี 2560 เท่ากับ 2.88 ต่อ 1,000 ราย (โพสค์ชูเคย์, 2561) หากแต่การประสบอันตรายจากการทำงานของลูกจ้างนับเป็นความสูญเสียสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อตัวลูกจ้าง ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของประเทศ จึงต้องดำเนินการอย่างจริงจัง โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการลดการประสบอันตรายจากการทำงานให้ เป็นไปอย่างยั่งยืน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงความคิดเห็นต่อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 : กรณีศึกษาเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด ไซต้งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม กรุงเทพมหานคร เป็นกรณีศึกษาเนื่องจากการก่อสร้างรถไฟฟ้าเป็นลักษณะโครงการที่มีความเสี่ยงต่อความปลอดภัยในการทำงานสูง หากเจ้าหน้าที่ตระหนักประกอบกับการดูแลความปลอดภัยที่ดีจะเป็นการลดต้นทุนการทำงานและช่วยให้พนักงานมีความปลอดภัยในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 ศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด ไซต้งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม กรุงเทพมหานคร ต่อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

1.2.2 ศึกษาข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด ไซค์ งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม กรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

1.3 สมมติฐานการวิจัย

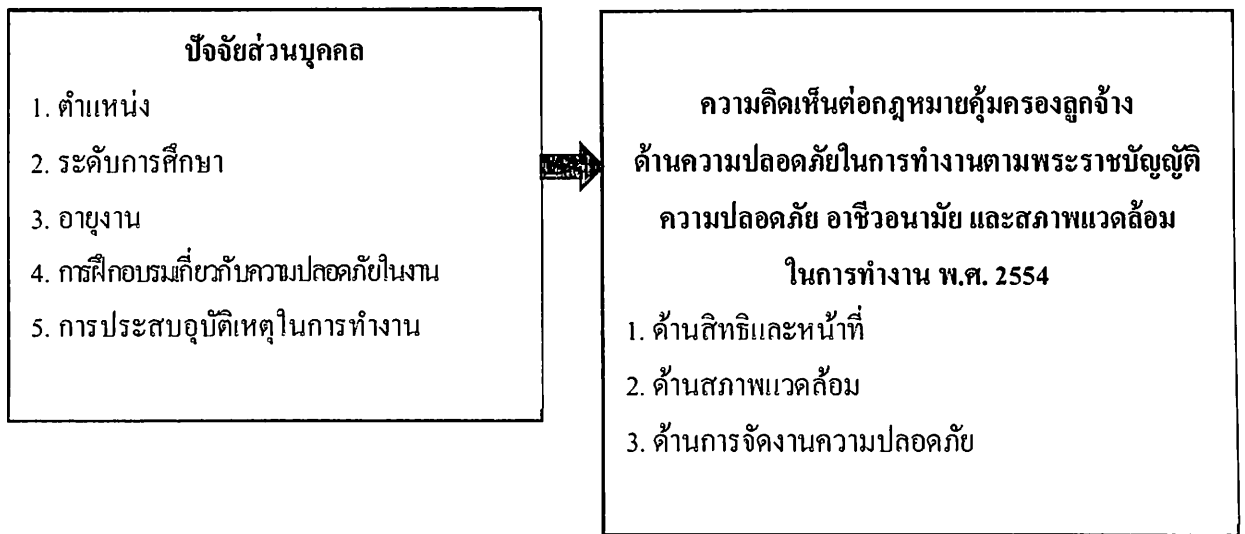
พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานกำหนดหลักการให้นายจ้าง ลูกจ้าง เจ้าหน้าที่รัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ ครอบคลุม ความปลอดภัยทั้งด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจตลอดจน สภาพแวดล้อมของการทำงาน เพื่อคุ้มครองลูกจ้างเป็นสำคัญ แต่การคุ้มครองและป้องกันลูกจ้างจากการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยในไซค์งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม กรุงเทพมหานครยังไม่เป็นไปตามระบบ มาตรฐานความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยตามหลักเกณฑ์ ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน เนื่องจากลูกจ้างไม่ทราบและไม่ตระหนักถึงสิทธิของตนเองตามกฎหมาย รวมถึงไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการด้านความปลอดภัยทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา อายุงาน การฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในงาน และการประสบอุบัติเหตุในการทำงาน ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อกฎหมาย คุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ได้แก่ ด้านสิทธิและหน้าที่ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการความปลอดภัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทราบถึงความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด ต่อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

1.5.2 ทราบถึงข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด เกี่ยวกับกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

1.6 ขอบเขตของการศึกษา

1.6.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความคิดเห็นต่อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด

1.6.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย บริษัท อิตัลไทยเทรวิ จำกัด ไซต์งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ราย

1.6.3 ขอบเขตด้านสถานที่

ไซต์งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม กรุงเทพมหานคร

1.6.4 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.6.4.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- 1) ระดับการศึกษา
- 2) อายุงาน
- 3) ตำแหน่ง
- 4) การฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในงาน
- 5) การประสบอุบัติเหตุในการทำงาน

1.6.4.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นต่อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 ประกอบด้วย

- 1) ด้านสิทธิและหน้าที่
- 2) ด้านสภาพแวดล้อม
- 3) ด้านการจัดการความปลอดภัย

1.6.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อ แปรผล และสรุปผลการศึกษา เป็นระยะเวลา 6 เดือน (ตุลาคม 2562 – มีนาคม 2563)

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ หมายถึง ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึก ทัศนคติ และพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตนในทางบวกหรือลบ ที่มีต่อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554

การปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย หมายถึง สภาพที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่างๆ อันจะเกิดแก่ร่างกาย ชีวิตหรือทรัพย์สินในขณะที่ปฏิบัติงาน ซึ่งก็คือสภาพการทำงานที่ถูกต้องโดยปราศจาก “อุบัติเหตุ” ในขณะทำงานนั่นเอง

กฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 หมายถึง การคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง และมีความปลอดภัยในการทำงาน ตามบทบาทหน้าที่

ของกระทรวงแรงงาน จำเป็นต้องดำเนินการทางด้านการควบคุมกำกับดูแลให้สถานประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัยฯ อย่างเคร่งครัด ควบคู่ไปกับการส่งเสริมพัฒนาเพื่อสร้างความตระหนักรู้และยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ให้มั่นใจได้ว่าผู้ใช้แรงงานจะได้ทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและโรคจากการทำงาน

ไซต่งานก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีส้ม หมายถึง กิจกรรมหรือการกระทำที่ทำให้เกิด การประกอบหรือการติดตั้ง ให้เกิดเป็นอาคาร โครงสร้าง ระบบสาธารณูปโภค หรือส่วนประกอบของ สิ่งที่เกิดข้างต้น

สถานประกอบการ หมายถึง สถานที่ประกอบกิจการใดๆ ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตที่ตั้ง รั้วอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานโดยเจ้าของที่เป็นบุคคล หรือนิติบุคคล ในทุกประเภทอุตสาหกรรม

ลูกจ้าง หมายถึง ผู้รับจ้างทำกรงาน ผู้ซึ่งทำสัญญาตกลงทำงานให้นายจ้างโดยได้รับ ค่าจ้างไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม

นายจ้าง หมายถึง ผู้ซึ่งรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้าง

เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย หมายถึง ผู้ทำหน้าที่แนะนำ กำกับดูแล รับผิดชอบให้พนักงาน ในสถานประกอบการ ได้รับความปลอดภัยในการทำงาน และสำรวจตรวจสอบความไม่ปลอดภัยที่ อาจเกิดขึ้นได้จากเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการทำงาน เสนอให้ มีการป้องกัน หรือแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการให้ได้มาตรฐาน ตาม กฎหมายความปลอดภัยที่ประกาศใช้โดยกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

พฤติกรรมความปลอดภัย หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงาน การใช้เครื่องมือ การจัด สภาพแวดล้อม รวมถึงวิธีการบริหารจัดการเพื่อป้องกันอุบัติเหตุหรืออันตรายที่อาจเกิดขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติงานหรือเกิดขึ้นภายหลัง (ผลระยะยาว)

การฝึกอบรมเกี่ยวกับความปลอดภัยในงาน หมายถึง การได้รับการศึกษาหรือให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกัน อุบัติเหตุ และการเสริมสร้างความในการทำงาน

การออกกฎข้อบังคับ หมายถึง การกำหนดวิธีการทำงานอย่างปลอดภัย และมาตรการ ควบคุมบังคับให้คนงานปฏิบัติตามเป็นระเบียบปฏิบัติที่ต้องประกาศให้ทราบทั่วกัน หากผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ เพื่อให้เกิด สันติ และหลีกเลี่ยง การกระทำที่ไม่ถูกต้อง หรือ เป็นอันตราย

การประสบอุบัติเหตุในการทำงาน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยเคยประสบ อุบัติเหตุจากการทำงานไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุเล็กน้อยหรืออุบัติเหตุขั้นร้ายแรงขณะทำงานในสถาน ประกอบการนี้

สิทธิและหน้าที่ของลูกจ้างในการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานตามพระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 หมายถึง หลักเกณฑ์การคุ้มครองลูกจ้างตามกฎหมาย เช่น นายจ้างมีหน้าที่จัดและดูแลสถานประกอบกิจการและลูกจ้างให้มีสภาพการทำงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของลูกจ้าง มิให้ลูกจ้างได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพอนามัย เป็นต้น

การจัดการความปลอดภัย หมายถึง ผู้ประกอบการมีแนวทางในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎหมายความปลอดภัย

สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวลูกจ้างในสถานที่ทำงาน เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำงาน ความร้อน ความเย็น รังสีแสง เสียง ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง สารเคมี ก๊าซ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงาน

ข้อเสนอแนะ หมายถึง ข้อเสนอในการปรับปรุงกระบวนการงาน ข้อกฎหมายคุ้มครองลูกจ้างด้านความปลอดภัยในการทำงานให้ดีขึ้น จะมีหรือไม่มีก็ได้